

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ
1928 ՄԱՅԻՍ 28-ԻՆ

Գ. Ա. Հ. Ի. Բ. Է.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

I. ՆՊԱՏԱԿԸ ԵՒ ՈՒՂԻՆ

1. «Հայ Կրթական և Հրատարակչական Համադրա-
յին Ընկերութեան» նպատակն է հայ ժողովուրդի կրթա-
կան մակարդակը բարձրացնել հայ լեզուով և հայ հո-
գիով :

Այդ նպատակին հասնելու համար ընկերութիւնս հե-
տըզհետէ, իր նիւթական կարողութիւններուն աճումին
չափովը, պէտք է աշխատի երեք ուղղութեամբ, որ է՝
նոր սերունդին կրթութիւնը, չափահասներուն ինքնա-
զարգացումը և հայագիտութեան մշակումը :

2. Հասնող սերունդի կրթութեան համար՝

ա. Պիտի հիմնէ մէկ-երկու ճիւղանի միջնակարգ
վարժարաններ, Եւրոպական գոլէճներու և լիւէններու
համատիճան :

բ. Պէտք է բանայ մանկական հաստատութիւններ,
քառամեայ և ութնամեայ դպրոցներ, ինչպէս և երեկոյ-
եան, չրջուն և այլ պարբերական դասընթացներ՝ յարմար-
ուելով տեղին ու պահանջին :

գ. Պէտք է կազմակերպէ հայերէն լեզուով դա-

սագրքերու պատրաստութեան և հրատարակութեան գործը :

դ . Պէտք է կազմակերպէ մանուկներու և պատանիներու համար ընթերցանութեան գրքերու, գիտական ու պատմական ընթերցարաններու և պարբերականներու հրատարակութիւնը :

3 . Հասակաւորներու ինքնագարգացման համար՝

ա . Պէտք է կազմակերպէ շրջուն-պարբերական դասախօսութիւններ հայ կեանքի, պատմութեան ու գրականութեան մասին , ինչպէս և ընդհանրապէս պատմական, ընկերական տնտեսագիտական, բնագիտական ամէն տեսակ նիւթերու շուրջ :

բ . Պէտք է կազմակերպէ ինքնագարգացման նպատելու և չափահասներու ընթերցանութիւնը ղեկավարելու պարբերական մը, բիւրօ մը և շրջուն վարիչներ :

գ . Պէտք է կազմակերպէ հանրամատչելի գիտական երկերու հայերէնի վերածումը և հրատարակութիւնը . նոյնպէս ինքնագիր հայերէն ուսումնասիրութիւններու հրատարակութիւնը . ինչպէս և ինքնագիր ու թարգմանական գրական-գեղարուեստական ստեղծագործութիւններու հրատարակութիւնը :

դ . Պէտք է ձեռնարկէ հին ու նոր հայ հեղինակներու ժողովրդական հրատարակութեանը թէ՛ առանձին հատորիկներով և թէ՛ անոնց լաւագոյն երկերուն և լաւագոյն էջերուն ծաղկաքաղը : Ինչպէս և գրաբար հեղինակութիւններու աշխարհաբարի վերածումը :

ե . Պէտք է ձեռնարկէ ամէն տեսակի պատմական, գրական, աշխարհագրական, կենցաղագիտական, ճարտարապետական պատկերազարդ յալոյմներու, քարտերու , քարտէզներու և շարք-նկարներու հրատարակութեանը :

4. Հայագիտութեան զարգացման համար՝

ա. Պէտք է ձգտի օժանդակելու հայագիտական երկերու հեղինակներուն որոշ փոխադարձ պայմաններով, կա՛մ դնելով երկերը՝ կա՛մ յանձն առնելով հրատարակութիւնը. և այլ բոլոր հնարաւոր միջոցներով պէտք է թեւ տայ հայագիտական ուսումներու մշակմանը թէ՛ հայ և թէ՛ օտար լեզուներով :

բ. Պէտք է ձգտի հայագիտական բարձրագոյն կաճառի մը հաստատմանը :

գ. Պէտք է կազմակերպէ հայերէնի թարգմանելու գործը ամէն տեսակի գիտական երկերու և հատուածներու, որոնք օտար գրականութիւններու մէջ հայ կեանքը կը շօշափեն, հայ երկիրը, հայ անցեալն ու ներկան :

դ. Պէտք է կազմակերպէ հրատարակութիւնը կամ վերահրատարակութիւնը հին հայ գրական բանադիրներու, ձեռագիրներու ժողովրդական բանահիւսութեան ժողովածուներու. ինչպէս և աւելի մօտիկ դարերէն ամէն տեսակի պատմական փաստաթղթերու, յուշերու, գիւտաներու, զծագրութիւններու հրատարակութիւնը :

ե. Պէտք է կազմակերպէ հին ու նոր հայ հեղինակներու երկերուն ամբողջական-գիտական հրատարակութիւնը :

5. Այս բոլոր տեսակի գորքերն ու հրատարակութիւնները պէտք է ծախուին հնարաւոր աժան գիններով : Այլ և պէտք է կազմակերպուի ամէն հայ տուն ու խանութ հայերէն գիրք մտցնելու գործը :

II. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒԱՏԷՐ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

6. «Հայ Կրթական և Հրատարակչական Համադրային Ընկերութիւնը» հիմնուած է Գահիրէի մէջ 1928 թուի Մայիս 28ին :

7. Ան իրաւական տեսակէտէն մասնաւոր խմբանուն ընկերութիւն մըն է (Société en nom collectif) բազմացած տասնըինգ իրաւատէր անդամներէ :

8. Ընկերութեանս իրաւատէր անդամներուն տասնըինգ թիւը մշտապէս պէտք է մնայ անփոփոխ: Ընկերութեանս այդ տասնըինգ իրաւատէր անդամները առաջին անգամ ընտրած են իրար ու կապուած են իրարու փոխադարձ համաձայնութեամբ: Եւ ընտրուած են ցկեանս :

9. Մեռած և կամ որեւէ պատճառով ինքնակամ ընկերութենէս քաշուող իրաւատէր անդամի մը փոխարէն, մնացած անդամները ձայնարու 3/4ի մեծամասնութեամբ կ'ընտրեն նոր իրաւատէր անդամ մը իրենց առաջին իսկ ընդհանուր ժողովին, և նորէն ցկեանս: Նոյն 3/4ի մեծամասնութեամբ իրաւատէր անդամ մը կրնայ հեռացուիլ ընկերութեանս կազմէն :

ա. Ընդհանուր Ժողով

10. «Հայ Կրթական և Հրատարակչական Համադրային Ընկերութեան» ամբողջ գործունէութեան, ձեռնարկներուն ու գոյքերուն տէրն ու տիրականը այդ տասնը

հինգ իրաւատէր անդամներու Ընդհանուր Ժողովն է :

11. Այդ ընդհանուր Ժողովները պէտք է գումարուին պարտադիր կերպով տարին անգամ մը . կը հրաւիրուին Վարչութեան կողմէ , գումարման օրէն գոնէ երկու ամիս առաջ գրասփոխ հրաւերով : Վարչութիւնը իրաւունք ունի նաեւ կանչելու արտակարգ Ընդհանուր Ժողովներ : Վարչութիւնը երեք ամսուայ ընթացքին պարտական է Ընդհանուր Ժողով գումարելու, եթէ գրասփոխ կերպով այդպէս պահանջեն իրաւատէր անդամներէն հինգը :

12. Հեռակայ իրաւատէր անդամները կրնան գրասփոխ կերպով ղրկել իրենց ձայնը օրակարգի այս ու այն որոշ հարցին կամ բոլոր հարցերուն համար : Կրնան նաեւ որոշ հարցի մը կամ բոլոր հարցերուն համար իրենց ձայնը փոխանցել ուրիշ անձամբ ներկայ եղող անդամի մը . պայմանով որ ներկայ եղող ընկերը հարցի քուէարկութեան միջոցին ընդամէնը երկու ձայնէն աւելի չունենայ :

13. Ընդհանուր Ժողովը օրինական կը համարուի , երբ անձամբ ներկայ են ութը անդամ : Ժողովը օրինական է նաեւ , երբ անձամբ ներկայ են եօթը անդամ , բայց ներկայ ձայներու թիւը հասած է տասնի . Ժողովը օրինական է նոյնպէս , երբ անձամբ ներկայ են միայն վեց անդամ , բայց ներկայ ձայներու թիւը հասած է տասերկուքի :

Նամակով ղրկուած ձայն մը ներկայ կը համարուի Ժողովին , եթէ օրակարգի գոնէ մէկ հարցին տուած է իր կարծիքը : Միւս կէտերու վերաբերմամբ ձեռնպահ կը համարուի , եթէ ընկերոջ մը փոխանցած չէ իր ձայնը :

14. Ընդհանուր Ժողովին մէջ բոլոր հարցերը , ինչպէս և բոլոր ընտրութիւնները կը կատարուին ձայնակարգ ու կայուն մեծամասնութեամբ , այսինքն առ

նուազն ութը ձայնով . բացի այն պարգաներէն որոնք այս կանոնագրին մէջ յատկապէս նախատեսուած են : Այս կանոնագրին մէջ որեւէ փոփոխութիւնը կը պահանջէ առ նուազն տասերկու ձայնի մեծամասնութիւն :

15. Ընդհանուր ժողովի գործն է՝

ա . Ընկերութեանս բոլոր ձեռնարկներուն ու գործունէութեան նախագծումն ու որոշումը, ինչպէս և դպրոցական և այլ հաստատութիւններու ծրագիրներուն վաւերացումը :

բ . Վարչութեան նախորդ տարուան գործունէութեան և հաշուետուութեան քննութիւնն ու վաւերացումը :

գ . Յաջորդ տարուան գործունէութեան ու պիւսճէի հաստատումը :

դ . Խնամակալ Յանձնաժողովներու ընտրութիւնը :

ե . Վարչութեան ընտրութիւնը :

16. Ընդհանուր ժողովը կրնայ վճիռ կայացնել միայն այն հարցերուն վրայ, որոնք նախապէս նշանակուած են Վարչութեան հրաւերին հետ զրկուած օրակարգին մէջ : Օրակարգին մէջ պէտք է մտցուած ըլլան այն բոլոր խնդիրները, որոնց մասին գրաւոր պահանջ է ներկայացուած իրաւատէր երեք անդամի կողմէ, որոնք վարչութեան մէջ չեն, կամ Խնամակալ Յանձնաժողովի մը կողմէ :

Բ . Վարչութիւն

17. Վարչութիւնը կազմուած է հինգ անդամէ, ընտրուած է երեք տարուան համար . իր անդամները վերաընտրելի են : Նախ կ'ընտրուին նախագահն ու զանձապետը, ետքը միւս երեք անդամները . և բոլորն ալ կ'ընտրուին ընկերութեանս իրաւատէր կամ աջակից անդամներուն մէջէն :

18. Վարչութեան հինգ անդամներէն ամէն մէկը կը ստանան աշխատանքներէն մէկ որոշ բաժնի ղեկավարութիւնը, բայց անխտիր ամէն գործի համար պատասխանատու են ամէնքը հաւաքաբար: Ամէն կարգադրութիւն պէտք է ըսի վարչական ժողովէն, որուն որոշումն ներուն արձանագրութիւնները պէտք է ստորագրուին ժողովին ներկայ եղող անդամներէն:

19. Վարչութիւնն է ընկերութեանս վերին գործադիր ու ղեկավար մարմինը. ան է իր բոլոր հաստատութիւններու տեսչութիւնները կամ անօրէնները նշանակողը, պայմանաւորողը և հրահանգներ տողը: Վարչութեան և անոր գործակից ու ենթակայ մասերուն միջեւ որեւէ տարակարծութեան պարագային պարտադիր է Վարչութեան տեսակէտը մինչեւ յաջորդ ընդհանուր ժողովին որոշումը:

20. Վարչութիւնն է ընկերութեանս ներկայացուցիչը արտաքին աշխարհի, օրէնքի ու դրամական հաստատութիւններու հանդէպ: Ամէն պաշտօնական գրութիւն պէտք է կրէ նախագահին կամ անոր փոխարինողին և ուրիշ անդամի մը ստորագրութիւնը:

21. Վարչութիւնն է ամէն տեսակի նուէրներ, կրտսերներ ու գումարներ դանձողը կա՛մ ինքը անձամբ, կա՛մ իր նշանակած Տեղական Մասնախումբերու միջոցով և կամ ընկերութեանս Խնամակալ Յանձնաժողովներուն միջնորդութեամբը: Անխտիր բոլոր գումարները պէտք է կեդրոնական Վարչութեան ձեռքը և հոնկէ է որ պէտք է անցնին գործադրութեան: Վարչութեան դրամական գործառնութիւնները պէտք է կրեն նախագահին ու զանձակաին կամ անոնց փոխարինող ընկերներուն ստորագրութիւնները, երբ իրենք բացակայ են:

22. Վարչութիւնը ամէն տարի գրաւոր տեղեկագիր կը ներկայացնէ Ընդհանուր ժողովին ընկերութեան տար-

ուսն մը գործունէութեան ու վիճակի մասին խնայէս և կը ներկայացնէ տարուսն մը դրամական հաշուետութիւնը :

23 . Վարչութիւնը կը ներկայացնէ Ընդհանուր Ժողովին յաջորդ տարուան նախահաշիւները և գործունէութեան նախագիծը : Վարչութիւնն է, որ կ'ուսումնասիրէ ու կը մշակէ նոր ձեռնարկներու և նոր փոփոխումներու ծրագիրները պատկան անօրէններուն կամ տեսչութիւններուն հետ խորհրդակցելով և Խնամակալ Յանձնաժողովներուն կարծիքը տանելով :

III . ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԱԶԱԿԻՅ ՄԱՐՄԻՆԵՐԸ

24 . Բոլոր իրաւատէր անդամներու և յատկապէս Վարչութեան ջանքը ըլլալու է գտնել՝ ամէն կողմ ցրուած հայ զաղութներուն մէջ ընկերութեանս աջակից և օժանդակող անդամներ այսինքն ընկերութեանս նպատակներուն համակրող և ընկերութեանս կազմին ու գործունէութեանը փաստանցող անձեր որոնք միանուող գումարներով կամ պարբերական վճառումներով հնարաւոր դարձնեն ընկերութեանս ձեռնարկներուն լիակատար յաջողութիւնը :

ա . Խնամակալ Յանձնաժողովներ

25 . Այդ նպատակով ընկերութեանս Ընդհանուր Ժողովը կ'ընտրէ քանի մը վերին Խնամակալ Յանձնաժողովներ մեր գաղութային գլխաւոր կեդրոններուն մէջ, որոնք հեռու են ընկերութեանս կեդրոնէն :

26 . Խնամակալ Յանձնաժողովները կազմուած կ'ըլլան հինգ կամ եօթը հոգիէ. անդամները ընտրուած

կ'ըլլան երեք տարուան համար, բայց վերընտրելի : Իրենք կ'ընտրեն իրենց մէջ իրենց նախագահն ու զանձնապետը : Եւ նախագահի հրաւէրով պարբերաբար կը հաւաքուին ժողովի : Պէտք է պահեն իրենց ժողովներու որոշումներուն արձանագրութիւնը, որոնց պատճէնը կանոնաւոր կերպով պէտք է ղրկուին վարչութեան :

27. Խնամակալ Յանձնաժողովները ունին երեք դեր : Առաջին՝ մնայուն խորհրդականներ են ընկերութեանս վարչութեան, որուն հետ մշտական հաղորդակցութեան մէջ են գտնուելու : Նախօրօք անոնց կը տեղեկացուի ձեռնարկուելիք նոր գործերու ու ծրագիրներու մասին և կը խնդրուի իրենց կարծիքը : Անոնք իրենց կողմէն ալ միշտ կ'յնան ընել տուածարկներ : Ամէն տարուան վերջը իրենց կը ղրկուի վարչութեան տալագրուած տեղեկագիրն ու հաշուետուութիւնը քննութեան առնելու և իրենց թելադրանքներն ու դիտողութիւնները ընելու համար : Խնամակալ Յանձնաժողովներու սահմանին մէջ գործող զարոցական և այլ ամէն տեսակի հաստատութիւններու տնօրէններն ու վարչութիւնները ընտրելու ժամանակ նախապէս կ'անուի Խնամակալ Յանձնաժողովին կարծիքը :

28. Երկրորդ՝ Խնամակալ Յանձնաժողովները կը ջանան գտնելու նոր նուիրատուներ, նոր գումարներ, հասոյթներու տեսական կամ պատահական նոր աղբիւրներ, ինչպէս և պարբերական յանձնառութիւններ ընկերութեանս մէկ որոշ ձեռնարկին կամ անոր ընդհանուր գանձին համար :

29. Երրորդ՝ Խնամակալ Յանձնաժողովները իրենց սահմաններուն մէջ կը ներկայանան իբրեւ վարչութեան լիաջօր իրաւական ներկայացուցիչը նոյն սահմաններուն մէջ ընկերութեանս ունեցած ստացուածքներուն, կտակներուն և իրաւունքներուն յանձնացման,

հոգածութեան և հառոյթներու գանձման համար :

30 . Գանձուած հառոյթները իրենց հաշիւներուն հետ տարուան մէջ պարբերաբար կը փոխանցուին Վարչութեան, ինչպէս և նուէրներն ու գոյացած միւս գումարները : Վարչութիւնը ստացած նուէրներն ու օժանդակութիւնները, անդամական տոմարներուն մէջ արձանագրելէն ետքը՝ պաշտօնական ստացագիր կը ղրկէ նուիրատուներուն :

31 . Տարին անգամ մը նախապէս համաձայնած ամսու մը մէջ Խնամակալ Յանձնաժողովները կը ղրկեն Վարչութեան իրենց տարուան մը գործունէութեան տեղեկագիրն ու հաշուետուութիւնը :

բ . Տեղական Մասնախումբեր

32 . Ընկերութեանս Վարչութիւնը և Խնամակալ Յանձնաժողովները կը նշանակեն իրենց յարմար դատած վայրերուն մէջ Տեղական Մասնախումբեր : Խնամակալ Յանձնաժողովներէն ամէն մէկը միայն իր սահմաններուն մէջ, իսկ Վարչութիւնը այն բոլոր վայրերուն մէջ, ուր Խնամակալ Յանձնաժողովներու թեւարկութիւն չկայ : Տեղական Մասնախումբերը կը հրաւիրուին առ առաւելն երեք տարիով, բայց վերընտրելի են իր անդամները :

33 . Տեղական Մասնախումբերը կրնան կազմուած ըլլալ երեք, հինգ կամ եօթը հոգիէ, որոնցմէ մէկը նախագահ, երկրորդ մը՝ գանձապահ : Տեղական Մասնախումբերու պարտականութիւնն է՝ ա) Անձնական կապերով կամ հրապարակային խօսքով ժողովրդականացնել ընկերութեանս անունը, բ) Ամենուն բացայայտ դարձնել ընկերութեանս դերին ու գործին բացառիկ կարեւորութիւնը ազգային ինքնապաշտպանութեան տեսակէտէն, գ) Գտնել միանուագ վճարող նոր աջակիցներ և արձանագրել նոր պարբերական վճարողներ, դ)

գանձել կանոնաւոր կերպով այդ ամէն տեսակի վճարումները :

34 . Ամէն ստացուած գումարի համար Տեղական Մասնախումբը ընկալագիր պիտի տայ ընկերութեանս պաշտօնական թղթին վրայ, Վարչութեան կամ Խնամակալ Յանձնաժողովի կնիքը կրող և տեղական Մասնախումբին գանձապետին ստորագրութիւնը :

35 . Տեղական Մասնախումբերը հասոյթները աւելցնելու համար կը կազմակերպեն զանազան ներկայացումներ, հանդէսներ, ընթերցումներ ինչպէս և վիճակախաղ, ածուրդ, չքանիչերու վաճառում, ընկերութեանս գրքերը ծախելու օր, և ուրիշ ամէն տեսակի հաւաքական նուիրումներ և հանգանակութիւն :

36 . Այս զանազան աղբիւրներէն Տեղական Մասնախումբերուն ձեռքը գոյացած գումարները իրենց մանրամասն հաշիւներուն հետ շուտ շուտ պէտք է փոխադրուին գերադաս մարմնին ձեռքը : Եւ երբ հոնկէ ալ այդ գումարները իրենց հաշիւներուն հետ կը հասնին Վարչութեան ձեռքը՝ բոլոր գումարները անզամական տոմարներուն մէջ արձանագրուելէն ետքը՝ Վարչութեան կողմէ նուիրատուներուն և Մասնախումբերուն կը ղրկուին պաշտօնական ստացագիրս Ամսավճառները յականէ - յանուանէ յիշատակուած կ'ըլլան Մասնախումբին ղրկուած ստացագրին մէջ :

37 . Տեղական Մասնախումբերն են, որ կը հոգան գիշերային շրջուն և այլ տեսակի լրացուցիչ դասընթացներու, ընթերցումներու, շարժապատկերներու, լեզուի դասերու, գիտական ուսումներու կազմակերպումը. կը հոգան կա՛մ անմիջապէս իրենց նախաձեռնութեամբ ու Վարչութեան համաձայնութեամբ կա՛մ ամէն կերպ օջակցելով Վարչութեան կողմէն ղրկուած շրջուն դասախօսներու և ուսուցիչներու աշխատանքին :

38. Տեղական Մասնախումբերն են, որ կ'օժանդակեն ընկերութեանս հրատարակած գրքերու տարածման գործին իրենց շրջանին մէջ. կա'մ ուղղակի իրենց ֆանդերովը և կամ ամէն կերպ աջակցելով Վարչութեան կողմէն այդ նպատակով ղրկուած յատուկ անձերուն:

39. Տեղական մասնախումբերու պարտականութեան մէջն է նաեւ տարին գոնէ անգամ մը հրաւիրել ընկերութեանս տեղական անդամները և ա) Ներկայացնել անոնց իրենց տեղական գործունէութեան պատկերը, բ) Խորհրդակցիլ ընկերութեանս տեղական մասնակցութիւնը բարձրացնելու միջոցներու մասին, գ) Կարգալ ընկերութեանս վարչութեան ղրկուած տարեկան տեղեկագիրն ու հաշուետուութիւնը, և դ) Լսել այդ առիթով անդամներու թելադրանքն ու առաջարկները:

40. Տեղական Մասնախումբերը, պէտք է պահեն իրենց ժողովներուն մէջ տուած որոշումներուն արձանագրութիւնները, որոնց պատճէնները պէտք է ղրկուին գերատեսչ մարմին: Այլ և տարին անգամ մը նախորոշուած ամսու մը մէջ իրենց տարուան մը գործունէութեան տեղեկագիրն ու հաշուետուութիւնը պէտք է ներկայացնեն գերատեսչ մարմին: Այդ ըստը հաշիւները, տեղեկագիրները և արձանագրութիւնները ի վերջոյ կեդրոնաւորու են Վարչութեան ձեռքը:

IV. ԸՆԿԵՐՈՒԹ. ՍՏԱՅՈՒԱԾՔՆԵՐՆ ՈՒ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԸ

41. Ընկերութեանս ստացուածքները կը կազմեն ա. Այն հասութեաքեր կալուածները, շէնքերը, իրերը, արժէթղթերը, ապահովագրութեան պօլիսները և այն ամէն գումարները, որ նուիրուած կամ կապուած են ընկերութեանս անձեռնմխելի մնալու պայմանով:

որոնց չահագործումն է միայն թոյլատրելի :

բ. Այն դպրոցական շէնքերը, տպարանը, ձուլարանը, թղթարանը, կաղմատունը, խանութները, ըլլան նուիրուած թէ գնուած, որոնք անմիջապէս կը ծառայեն դպրոցական հրատարակչական գործին և ընկերութեանս կենդանի գործունէութեան մէկ պիտանի մասը կը կազմեն :

գ. Ընկերութեանս գնած կամ նուէր ստացած դպրոցական գոյքերը, գրագարանները, հաւաքածուները, նկարները, քարտէզները, ֆիզիքական ու քիմիական աշխատանոցները, ձեռական արհեստանոցները և գործիքները, ինչպէս և ընկերութեանս հրատարակչական հաստատութիւններուն և մթերանոցներուն մէջ ունեցած գոյքերը, կազմուածները և գործիքները, գնուած կամ նուիրուած :

դ. Ընկերութեանս հրատարակութիւններուն դեռ չծախուած դէղքը :

42. Ընկերութեանս եկամուտները կը կազմեն՝

ա. Անձեռնմխելի ստացուածքներուն բերած տոկոսներն ու եկամուտները :

բ. Ընկերութեանս բանեցուցած ձեռնարկներուն բեռած գուտ շահը :

գ. Ընկերութեանս եղած միանուագ նուէրները ամէն տեսակի ու ձեւի, իբրեւ դրամ, իբրեւ նիւթեղէն, իբրեւ գործիք, իբրեւ շէնք, իբրեւ հող, որոնք ընկերութեանս կողմէն կրնան նկատուիլ ու վերածուիլ տրամադրելի դրամի :

դ. Ընկերութեանս հանդէպ եղած պարբերական յանձնառութիւնները, ինչպէս են գիշերօթիկ կամ ցերեկօթիկ սաներուն վճառը հոգալը. որոշ տեսակի կամ շարքի երկերու հրատարակութիւնը ստանձնելը, որոշ ազդուութեամբ հեղինակութիւններուն պարբերական

նպաստ մը՝ մրցանակի կամ այլ ձեւի տակ. ընկերութեանս զանազան ձեռնարկներուն մէջ որոշ նիւթեղէնի մը հայթայթումը. եւայլն :

ե. Ընկերութեանս պարբերական անդամավճարները
զ. Ընկերութեանս մարմիններուն միջոցով ձեռք բերուած յաւելուածական ու լրացուցիչ գումարները, ինչպէս են ներկայացումներէ, հանդէսներէ ու խաղերէ գոյացած զուտ արդիւնքը ամէն տեսակի պատահական ու հաւաքական նուէրներ զանազան հաւաքոյթներու միջոցին՝ վիճակախաղ, աճուրդ, նիշերու վաճառում, և այլն :

է. Դպրոցական հաստատութիւններու աշակերտներէն գանձուած թօշակները,

ը. Ընկերութեանս հրատարակութիւններուն վաճառումէն գոյացած գումարները :

43. Այս բոլոր եկամուտները միասին առած կը կազմեն ընկերութեանս տարեկան ընդհանուր մուտքը, որը կը բաժնուի երեք մասուկի :

ա) Ընդհանուր տարեկան եկամուտի տասը տոկոսը կը յատկացուի ստացուածքի Ֆոնսին, հետզհետէ ձեռք բերելու համար ընկերութեանս նպատակներուն ծառայող սեփական արհեստանոցներ, շէնքեր ու հողեր :

բ.) Տարեկան ընդհանուր եկամուտի հինգ տոկոսը կը յատկացուի պանեւսի Ֆոնսին, ձախորդ տարիները և անսպասելի պատահարները զիմագրուելու համար :

գ.) Տարեկան ընդհանուր եկամուտի մնացած մեծագոյն մասը կը յատկացուի գործունեութեան Ֆոնսին :

44. Պիւտձէներու կազմութեան միջոցին ճիշդ պիտի թափուի հնար եղածին չափ փոքրացնելու վարչական ըսուած ծախքերը, որոնք յամենայն զէպս պէտք չէ անցնին տարեկան ընդհանուր ծախքերուն տասը տոկոսը : Վարչութեան անդամներուն, Խնամակալ Յանձնա-

ժողովներուն և Տեղական Մասնախումբերուն աշխատանքը անվճար է :

V. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

45 . Ընկերութիւնս կրնայ լուծուիլ միայն բացառիկ ժողովի մը որոշումովը . որ հրաւիրուած պիտի ըլլայ եղած իրաւատէր անդամներու $3/4$ ի մեծամասնութեամբը և որուն պիտի հրաւիրուին հաւասար ձայնի իրաւունքով ա) իրաւատէր անդամները, բ) Խնամակալ Յանձնաժողովներէն երկ-երկու ներկայացուցիչ , և գ) տեղական Մասնախումբերէն մէյ-մէկ ներկայացուցիչ :

46 . Ընկերութեանս լուծման պարագային ընկերութեանս ունեցած բոլոր ստացուածքն ու հարատւութիւնները պէտք է փոխանցուին Հայաստանի կառավարութեան : Եւ փոխանցումը պիտի կատարուի այդ բացառիկ ժողովի կողմէն ընտրուած յատուկ յանձնաժողովի մը ձեռքով :

Այս ընդհանուր կանոնադիրը միաձայն ընդունուած է ընկերութեանս առաջին Ընդհանուր Ժողովին մէջ 1928 թուի Մայիս 28ին և առժամեայ բնաւորութիւն կը կրէ : Երբ ընկերութեանս իրաւատէր անդամներուն թիւը լրանայ՝ այս կանոնադիրը պէտք է ենթարկուի նորէն անգամ մը ընկերութեանս Ընդհանուր Ժողովի քննութեանն ու վաւերացմանը :

Ընկերութեանս առաջին Ընդհանուր Ժողովին ար-
ձանագրութիւնը ստորագրած են հետեւեալ ինը իրաւա-
տէր անդամները :

Աղբալեան Նիկոլ,	Աղեփանդրիա
Եսայեան Սեփան,	Գահիրէ
Իփեկեան Գասպար,	Զակազիկ
Խաչատրեան Մինաս,	Աղեփանդրիա
Մալխասեան Սարգիս,	Աղեփանդրիա
Լեւոն Շանթ,	Փարիզ
Պալբֆեան Յակոբ,	Գահիրէ
Պալբֆեան Անդրակ,	Գահիրէ
Օհանջանեան Համօ,	Գահիրէ

1928 Մայիս 28ի նոյն նիստին մէջ ընտրուած է
ընկերութեանս վարչութիւնը հետեւեալ կազմով.

Համօ Օհանջանեան,	Նախագահ
Սեփան Եսայեան,	Գանձապահ

Նիկոլ Աղբալեան	} Անդամներ
Գասպար Իփեկեան	
Լեւոն Շանթ	

Նախագահի հասցէն՝

Rue Choubra 45, Le Caire, Egypte